

REGIONALA UTSIKTER

FEBRUARI 2015

Industrin lever vidare

Mälardalen i en klass för sig

■ Tjänsteintensiva Mälardalen fungerar alltjämt som tillväxtmotor i riket. Arbetsmarknaden är stark och inflyttningen till regionen är en av de snabbaste i hela Europa. Det lägre oljepriset, den kraftiga nedgången i räntorna och svagare krona välkomnas av exportföretagen och gynnar de mer industriintensiva regionerna. Sydsveriges arbetsmarknad är splittrad och är en stor utmaning för regionen.

Framtida jobben i tjänstesektorn

■ Industrin fortsätter att spela en viktig roll, men bidrar allt mindre till BNP. Verkstadsindustrin specialiseras allt mer och koncentreras till Västra Götaland och Småland. Råvaruproducerande norrlandslän klarar sig bra även i framtiden. Storstadsregionerna går före mot tjänstesamhället. De framtida jobben finns i tjänstesektorn.

Redaktör

Lena Sellgren
Chefsanalytiker
lena.sellgren@nordea.com
Tel +46 8 614 88 62

Gått till tryck

6 februari 2015

Besök oss på:

nexus.nordea.com

Källor:

Macrobond och officiell nationell statistik om inget annat anges.

■ *ÖVERSIKT*
Industrin lever vidare 4
Svensk ekonomi och prognosrevidering 6

Regioner

■ *MÄLARDALEN*
Mälardalen i en klass för sig 7

■ *SYDSVERIGE*
Tillfällig stagnation i syd? 8

■ *VÄSTSVERIGE*
Optimism i väst 9

■ *ÖVRIGA RIKET*
Äntligen återhämtning 10

Tema

■ *Regional näringslivsstruktur*
Industrin lever vidare 11

Appendix

■ *TABELLSAMLING: REGONAL UTVECKLING* 15

■ *DEFINITIONER*
Regionindelning och branschindelning 22

Industrin lever vidare

- Mälardalen i en klass för sig
- Utmaningar på arbetsmarknaden i Sydsverige
- Optimism i Västsverige och Övriga riket
- Industrin fortsätter att spela en viktig roll
- De framtida jobben finns i tjänstesektorn

Mälardalen i en klass för sig

Svensk ekonomi utvecklas väl men tudelningen består. Hushållen har en god ekonomi medan förutsättningarna för exporten är sämre. Optimismen bland industriföretagen har dock ökat. Det kan förklaras av lägre oljepris, en kraftig nedgång i räntorna och en svagare krona. Det gynnar de mer industriintensiva regionerna även om efterfrågan från omvärlden ännu är svag.

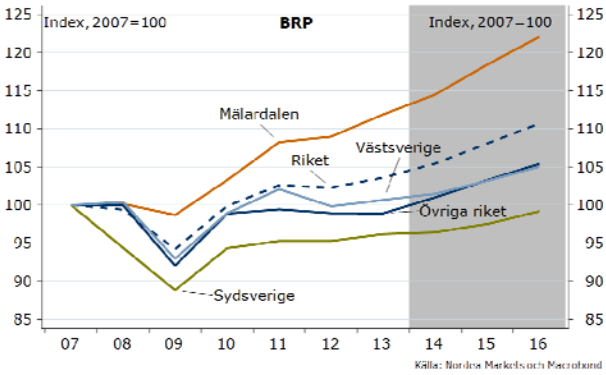
Tjänsteintensiva Mälardalen gynnas av den starka efterfrågan på hemmamarknaden och bruttoregionalprodukten, BRP, ökar i snabb takt. Både i år och nästa år räknar vi med en BRP-tillväxt på över 3 procent. Industriföretagen i Västsverige och Övriga riket ser nu ljusare på framtiden och växer i god takt under prognosperioden. Tillväxten i den sydsvenska ekonomin utvecklas betydligt långsammare och når endast upp till cirka 1 procent i år.

Arbetsmarknaden fortsätter att förbättras i stora delar av riket. Mälardalen har den i särklass snabbaste sysselsättningsökningen. Sysselsättningen i Västsverige följer nu rikets utveckling. Sydsverige brottas med strukturellt hög arbetslöshet. I Övriga riket har sysselsättningen överraskat positivt och vi räknar med en god ökning även i år.

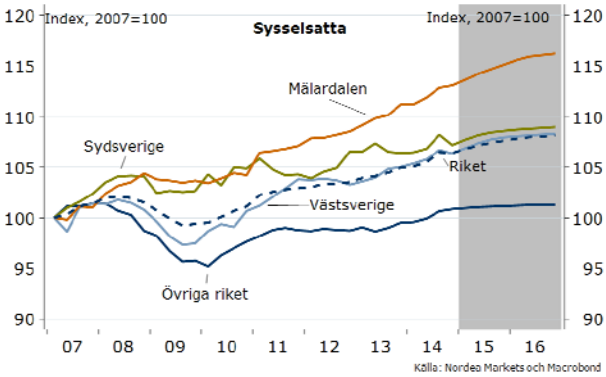
Industrin fortsätter att spela en viktig roll

Globaliseringen och den ökade internationella konkurrensen innebär att industriproduktionen kommer att specialisera sig på färre allt produkter i ett fåtal branscher och koncentrera produktionen till vissa län. Verkstadsindustrin koncentreras till Västsverige och delar av Småland. Råvaruindustrin i norrlandslänen kommer att klara sig bra då deras produkter fortsätter att efterfrågas även i framtiden. Industrin fortsätter därmed att spela en viktig roll, men bidrar allt mindre till BNP.

Bruttoregionalprodukt (BRP)

Sysselsättning

Regional utveckling, bruttoregionalprodukt och sysselsättning

Bruttoregionprodukt (BRP)

	BRP, mdkr	Real procentuell förändring per år								
	2013	2000-2008	2009	2010	2011	2012	2013*	2014P	2015P	2016P
Mälardalen	1419	3,0	-1,5	4,6	4,8	0,7	2,7	2,3	3,4	3,1
Stockholms län	1133	3,2	0,4	3,7	5,3	0,9	3,2	---	---	---
Sydsverige	408	2,5	-5,9	6,2	1,0	0,0	1,0	0,2	1,1	1,7
Västsverige	603	3,2	-7,4	6,4	3,2	-2,2	0,8	0,8	1,7	1,8
Övriga riket	1226	2,0	-7,9	7,4	0,6	-0,5	0,0	2,1	2,2	2,1
Totalt (BNP)	**3657**	**2,6**	**-5,2**	**6,0**	**2,7**	**-0,3**	**1,3**	**1,8**	**2,5**	**2,4**

Antal sysselsatta

	Tusental	Procentuell förändring per år								
	2013	2000-2008	2009	2010	2011	2012	2013*	2014P	2015P	2016P
Mälardalen	1592	0,9	-1,0	1,1	2,5	1,6	1,5	1,7	2,2	1,4
Stockholms län	1208	1,0	-0,4	1,2	2,3	1,8	1,8	---	---	---
Sydsverige	579	0,9	-2,0	1,5	2,1	0,2	1,3	0,6	0,8	0,6
Västsverige	792	0,8	-3,3	0,7	2,2	0,6	0,9	1,8	1,2	0,7
Övriga riket	1710	0,3	-3,4	0,9	1,7	0,2	0,5	1,3	0,7	0,2
Totalt	**4673**	**0,6**	**-2,4**	**1,0**	**2,1**	**0,7**	**1,0**	**1,4**	**1,3**	**0,7**

Källor: SCB:s nationalräkenskaper, Arbetskraftsundersökningar (AKU) samt Nordea.

* Uppgifterna avseende 2013 är preliminära.

Storstadsregionerna går före mot tjänstesamhället

Privat och offentlig tjänstesektor fortsätter att utgöra en allt större del av ekonomin. Sektorn står idag för drygt 70 procent av BNP. Sett till antal sysselsatta arbetar totalt över 75 procent inom privat och offentlig tjänstesektor i riket. Storstadsregionerna och universitets- och högskoleorternas snabba expansion tillsammans med industrins outsourcing av tjänster bidrar till att tjänstesektorn fortsätter att expandera i god takt. Tjänsterna kommer därmed att stå för det överlägset största bidraget till BNP i framtiden.

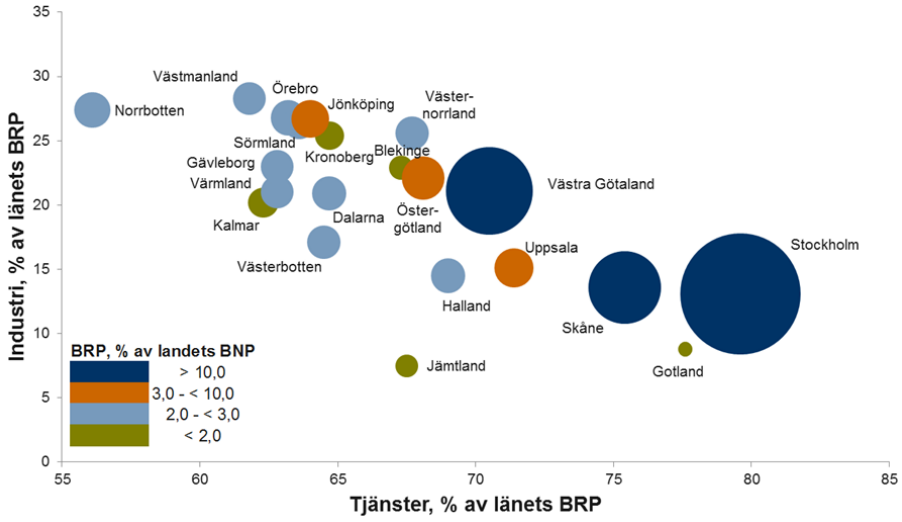
I Stockholms län är tjänstesektorn helt dominerande. Där bidrar tjänstesektorn med 80 procent till BRP och nästan 86 procent jobbar inom tjänstesektorn. Resten av tjänsteproduktionen är relativt jämnt fördelad över riket. Även om industrin finns kvar och industriproduktionen ökar, visar de senaste decenniernas trend att antalet jobb inom industrin kommer att fortsätta minska. De framtida jobben finns i tjänstesektorn och storstadsregionerna går före.

Utanför storstadsregionerna är det Gotland, Uppsala och Hallands län som har en expansiv tjänstesektor och som utgör den största andelen av både BRP och sysselsättning. Även i vissa mindre län där offentliga myndigheter står för en stor andel av BRP och sysselsättning är tjänstesektorn dominerande, exempelvis i Jämtland och Västerbotten.

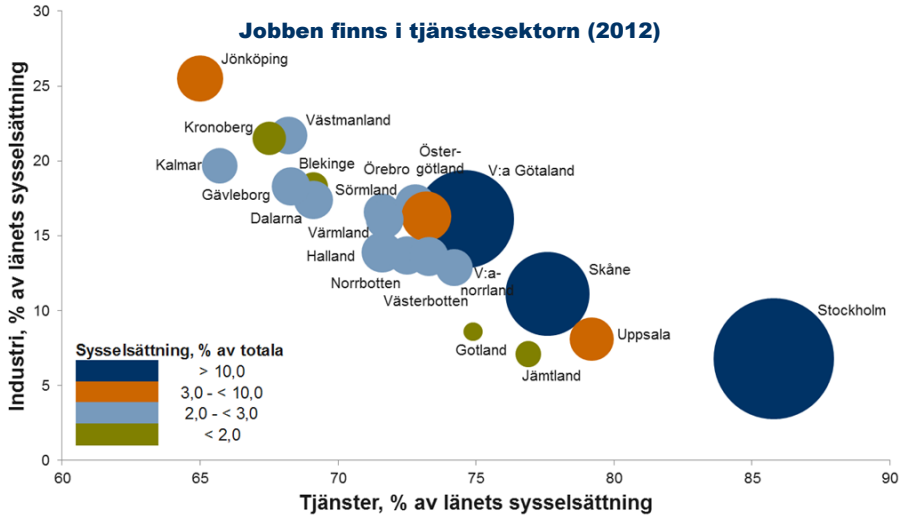
Om de olika branscherna i ekonomin fortsätter att utvecklas i samma takt som under de senaste två decennierna skulle tjänsterna om 20 år stå för cirka 75 procent av BNP och för närmare 80 procent av totala sysselsättningen. Att tjänsteandelen inte växer snabbare beror på att alla sektorer i ekonomin väntas öka i jämn takt, men att tjänstesektorn ökar betydligt snabbare. Det dröjer därmed länge, om det ens sker någonsin, innan vi når det fullständiga tjänstesamhället.

Lena Sellgren
lena.sellgren@nordea.com +46 8 614 88 62

Storstadsregionerna går före mot tjänstesamhället (2012)

Jobben finns i tjänstesektorn (2012)

Svensk ekonomi och prognosrevideringar

De regionala prognoserna i denna rapport baseras på prognosen för den svenska ekonomin som publicerades i Nordeas ”*Ekonomiska utsikter”* den 3 december 2014. Se tabell och läs mer på nexus.nordea.com. Nedan redovisas en sammanfattning av prognosen för den svenska ekonomin.

Nyckeltal för den svenska ekonomin

	2012	2013	2014P	2015P	2016P
BNP	-0,3	1,3	1,8	2,5	2,4
BNP, kalenderkorrigerat	0,1	1,3	2,0	2,3	2,1
Sysselsättning	0,7	1,0	1,5	1,3	0,7
Arbetslöshet*	8,0	8,0	7,9	7,7	7,5

* I procent av arbetskraften.
Källor: Statistiska centralbyrån och Nordea.

Hygglig BNP-tillväxt trots svag export

Den svenska ekonomin är alltjämt tudelad. Efterfrågan på hemmamarknaden är stark medan exportmarknaden går trögt. Till följd av fortsatt dämpad efterfrågan i euroområdet, som är vår viktigaste handelspartner, men även i de nordiska grannländerna sker återhämtningen av exporten långsamt. Det finns emellertid ljuspunkter globalt. Konjunkturutvecklingen har exempelvis redan tagit fart i USA och Storbritannien där ekonomierna växer i god takt. Svensk ekonomi väntas växa med ungefär 2,5 procent per år under prognosperioden. Det lägre oljepriset och den kraftiga nedgången i de långa räntorna har förbättrat förutsättningarna för den globala konjunkturåterhämtningen. Därmed överväger riskerna för en högre export och BNP-tillväxt.

Hushållens redan gynnsamma finansiella förhållanden har stärkts ytterligare i och med nedgången av boräntorna och det kraftiga oljeprisfallet. De gynnsamma förhållandena återspeglas i snabbt ökande konsumtion, stigande bostadspriser och ökat bostadsbyggande samtidigt som skulderna växer. Finansinspektionens avisering av skärpta amorteringskrav dämpar, allt annat lika, uppgången men orsakar varken en nedgång i bostadspriser eller konsumtion. Vår prognos är att både kredittillväxten och bostadspriserna kommer att stiga ytterligare under prognosperioden.

Även investeringarna är tudelade. Bygginvesteringarna, som i huvudsak påverkas av inhemska förhållanden, ökar medan maskininvesteringarna, som är beroende av exportindustrin, utvecklas svagt.

Arbetsmarknaden fortsätter att förbättras. Sysselsättningen väntas öka snabbt även i år men i måttligare takt nästa år. Det bidrar till att den svaga produktivitetstillväxten gradvis stärks. Arbetslösheten faller dock långsamt då arbetsutbudet ökar i nästan samma takt som sysselsättningen.

Inflationen har fallit mer än väntat till följd av ytterligare fall i oljepriserna. Det finns dock tecken på att inflationen har bottnat, bland annat mot bakgrund av att kronan har försvagats. Lönerna väntas endast öka måttligt eftersom den hårt pressade industrin utgör utgångspunkten för de kommande avtalsförhandlingarna. Tillsammans med låg inflation globalt bidrar det till att tvåprocentsmålet inte nås under prognosperioden.

Vi bedömer att den försiktiga väntade uppgången i inflationen är tillräcklig för att Riksbanken inte ska använda icke-konventionella åtgärder såsom negativ reporänta eller obligationsköp. Vår inflationsprognos och den kraftiga expansionen av ECB:s balansräkning talar för att en räntehöjning från Riksbanken är avlägsen. ECB:s kraftiga stimulans tillsammans med styrkan i den svenska ekonomin talar för att kronan stärkts mot euron.

Prognosrevideringar – Regional utveckling

Beräkningarna som redovisas i denna rapport är inte direkt jämförbara med de som redovisades i den regionala prognosen ”*Heta bostadsmarknader”* som publicerades i oktober 2014. Se vidare avsnittet ”*Definitioner*”. Sedan oktoberprognosen har vi reviderat upp sysselsättningsutvecklingen i samtliga regioner utom Sydsverige något i år. BRP-tillväxten har reviderats upp för Mälardalen och Övriga riket men reviderats ned för Sydsverige och Västsverige både i år och nästa år.

För 2014 är BRP-tillväxten i Sydsverige kraftigt nedreviderad till följd av svag utveckling av sysselsättningen enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU). Det bör påpekas att AKU som används för framskrivningar av BRP är mycket volatila, framför allt för mindre regioner som Skåne, vilket ökar osäkerheten i prognosen. Se även fördjupningen i appendix ”*Regional sysselsättning enligt olika statistiska källor*” i regionalrapporten från februari 2014.

Lena Sellgren
lena.sellgren@nordea.com +46 8 614 88 62

Mälardalen i en klass för sig

Mälardalen fungerar alltjämt som den främsta tillväxtmotorn i riket. Arbetsmarknaden är stark och inflyttningen till regionen är bland den snabbaste i hela Europa. BRP i regionen väntas öka med drygt 3 procent både i år och nästa år. Den stora utmaningen för regionen är bostadsmarknaden. Otillräckligt bostadsbyggande och kraftigt stigande bostadspriser kan hämma inflyttningen och därmed tillväxten.

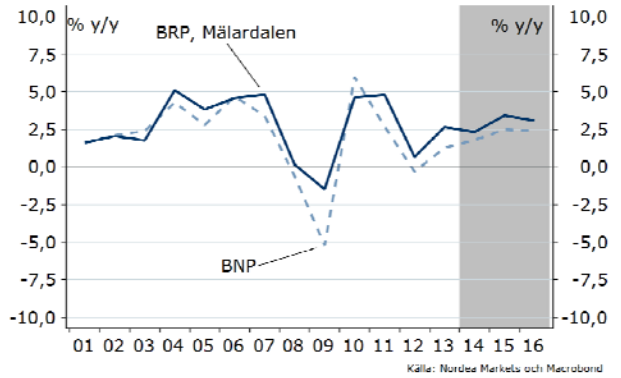
Mälardalen är Sveriges mest tjänsteintensiva region med hela 86 procent sysselsatta i privat eller offentlig tjänstesektor. Regionen påverkas därmed i mindre utsträckning än övriga regioner av den svaga utvecklingen i omvärlden. BRP-tillväxten i Mälardalen är den i särklass högsta i riket. Även BRP per capita, som kan ses som ett grovt mått på välståndet, är den högsta i riket. Regionen står sammantaget för ungefär hälften av Sveriges BNP och är den viktigaste tillväxtmotorn i riket.

Arbetsmarknaden är stark och sysselsättningsgraden ligger på 69 procent, jämfört med omkring 66 procent i riket i genomsnitt. Både sysselsättning och arbetskraft ökar dock i ungefär samma takt, vilket gör att arbetslösheten ligger kvar på cirka 7 procent. Flertalet arbetsmarknadsindikatorer såsom anställningsplaner och nyanmälda platser har förbättrats och ligger på historiskt höga nivåer. Antal varsel ligger på rekordlåga nivåer. Sammantaget talar det för att antalet sysselsatta fortsätter att öka i god takt.

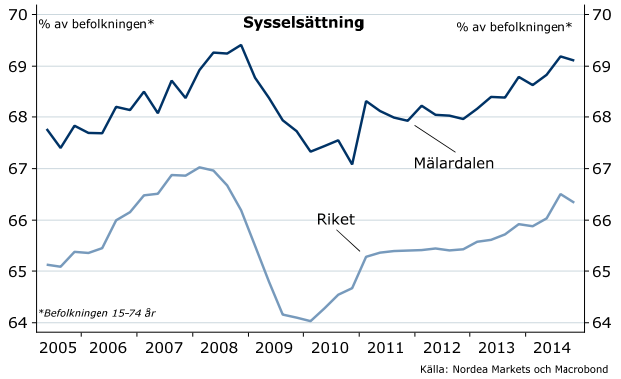
Vi räknar med att hushållen fortsätter att växla upp sin konsumtion ytterligare under prognosperioden, vilket gynnar Mälardalen. Skärpta amorteringskrav och högre skatter motverkas av fallande boräntor. Även Konjunkturinstitutets konfidensindikator för detaljhandeln, som ligger på en historiskt hög nivå, signalerar en stark konsumtionsutveckling. Hushållens starka situation återspeglas i såväl stigande bostadspriser som ett ökat bostadsbyggande. Tillsammans med fortsatt låga räntor och snabb inflyttning talar det för att bygginvesteringarna ökar kraftigt även i år.

Under de senaste sju åren har nettoinflyttningen till stockholmsregionen varit cirka 20 000 invånare per år. Befolkningen ökar framför allt genom invandring, men även på grund av inflyttning från andra delar av riket. Bostadsbyggandet har tagit fart och 2013 ökade antal påbörjade nybyggnationer av lägenheter[1] till cirka 12 300, vilket nästan är en fördubbling jämfört med året innan. Utvecklingen de tre första kvartalen i fjol tyder på fortsatt förhållandevis högt bostadsbyggande. Trots det tror vi att bostadspriserna fortsätter att öka.

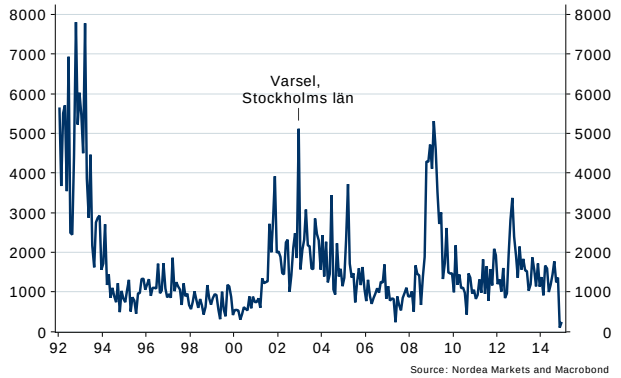
BRP-tillväxten är stark i Mälardalen...

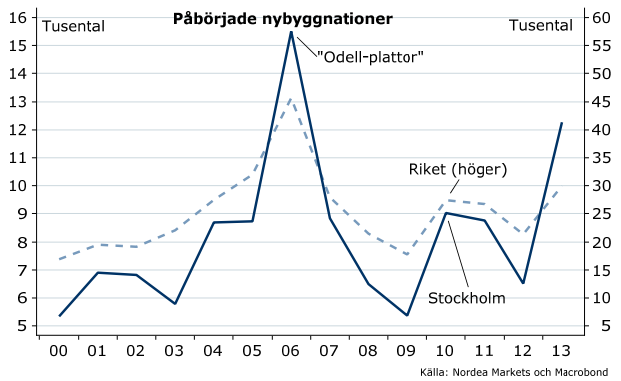
... och sysselsättningsgraden är hög

Antal varsel på rekordlåg nivå i Stockholm

Kraftig ökning av påbörjade lägenheter

[1] Inkluderar både flerbostadshus och småhus.

Lena Sellgren
lena.sellgren@nordea.com
+46 8 614 88 62

Tillfällig stagnation i syd?

Sysselsättningen i Sydsverige fortsätter att utvecklas svagt och arbetslösheten ligger kvar på en hög nivå. Det är dock inte enbart ett strukturellt problem. Att tillväxten inte tar fart i Danmark bidrar sannolikt, liksom utvecklingen i vissa branscher, till exempel tillverkning av telekomutrustning. Arbetsmarknadsindikatorerna är splittrade, vilket indikerar fortsatt långsam utveckling. Vi räknar med att BRP ökar med omkring 1 procent i år.

Den sydsvenska ekonomin stod i det närmaste still i fjol. Även i år väntas BRP-tillväxten bli betydligt lägre än i riket. BRP per capita, som kan ses som ett grovt mått på välståndet i en region, är lägre än genomsnittet för riket. Regionen har också en betydligt lägre sysselsättningsgrad och en högre arbetslöshet. Det är alltså färre som bidrar till produktionen i Sydsverige.

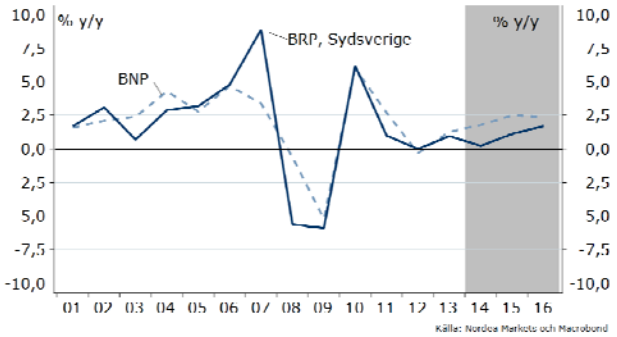
Arbetskraftsutbudet har under en längre tid ökat snabbt i regionen. Även sysselsättningen har ökat men inte lika snabbt. Det innebär att arbetslösheten har stigit till omkring 10 procent, vilket är högt jämfört med riket. Med en långsammare ökning av arbetskraftsutbudet relativt sysselsättningen väntas arbetslösheten inte öka ytterligare.

Förra året ökade sysselsättningen endast måttligt enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU). Indikatorer såsom anställningsplaner och antal nya platser indikerar en svag utveckling av sysselsättningen. Antal varsel ligger dock på normala nivåer. Sydsverige är en relativt liten region, med drygt 10 procent av totala befolkningen i riket, vilket innebär att sysselsättningssiffrorna från AKU kan vara volatila och utvecklingen enskilda kvartal bör tolkas med försiktighet. Sydsverige brottas med stora strukturella problem på arbetsmarknaden även om avmattningen i viss utsträckning är konjunkturellt betingad.

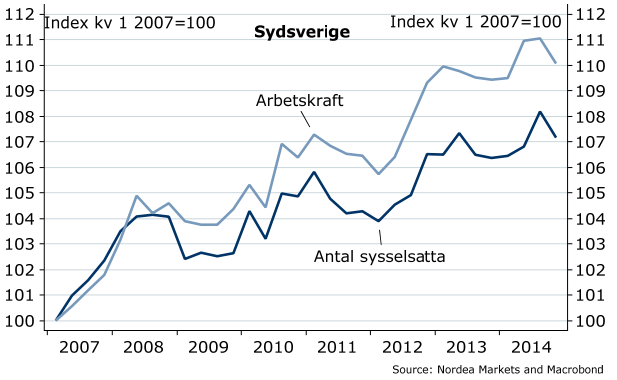
Sydsverige präglas samtidigt av en snabb inflyttning. Till skillnad från de två övriga storstadsregionerna kring Stockholm och Göteborg saknar dock städerna i Skåne en koppling till varandra och är mer isolerade, enligt en rapport från Sydsvenska Handelskammaren.[2] Av rapporten framgår det att en sammankoppling av städerna är en förutsättning för att regionen ska växa. Den internationella forskningsanläggningen EES som byggs i Lund bidrar positivt. Vår bedömning är att regionen har en stor potential för en god tillväxt. Det kräver dock att man löser de strukturella problemen på arbetsmarknaden.

Dansk ekonomi återhämtar sig långsamt, vilket hämmar tillväxten i regionen. Den danska bostadsmarknaden har börjat återhämta sig och bostadspriserna stiger. Det är sannolikt en bidragande faktor till att bostadspriserna steg även i Skåne under fjolåret.

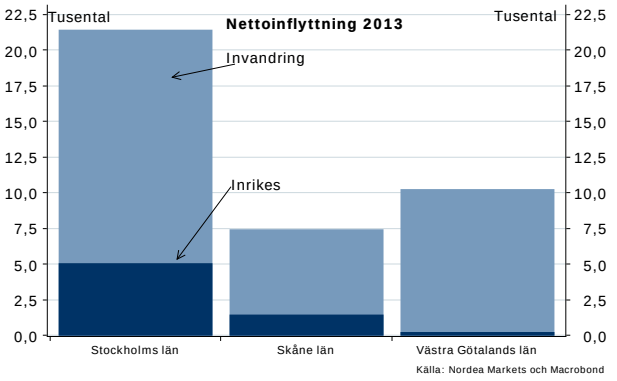
Svag tillväxt i Sydsverige i år

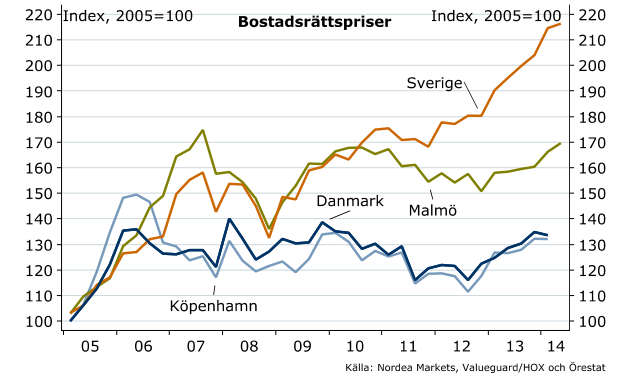
Stagnation på arbetsmarknaden

Stark inflyttning till Skåne

Lägenhetspriserna ökar nu i Malmö och Köpenhamn

Lena Sellgren
lena.sellgren@nordea.com
+46 8 614 88 62

[2] ”*Stad i rörelse*”, Sydsvenska Industri- och Handelskammaren 2014.

Optimism i väst

De västsvenska företagen är optimistiska trots att den låga efterfrågan från omvärlden håller tillbaka exporten. Sysselsättningen har överraskat positivt och de framåtblickande arbetsmarknadsindikatorerna talar för en fortsatt god sysselsättningsutveckling. BRP väntas öka i ungefär samma takt som i riket både i år och nästa år, det vill säga med omkring 2,5 procent.

Den svaga efterfrågan från omvärlden, i synnerhet euroområdet, slår hårt mot en region som Västsverige som har en förhållandevis stor andel sysselsatta inom industrin. Det finns dock vissa ljusglimtar. Både USA och Storbritannien växer snabbt och BNP ökar med runt 3 procent. En annan ljuspunkt för exportföretagen är kronförsvagningen och det lägre oljepriset. BRP i Västsverige väntas växa i samma takt som i riket under prognosperioden.

Arbetsmarknaden i Västsverige har fortsatt att förbättras. Framför allt har sysselsättningen överraskat positivt. Indikatorerna för arbetsmarknaden tyder på fortsatt god sysselsättningsutveckling. Bland annat är anställningsplanerna optimistiska och nyanmälda platser ökar. Arbetslösheten väntas följa utvecklingen i riket framöver.

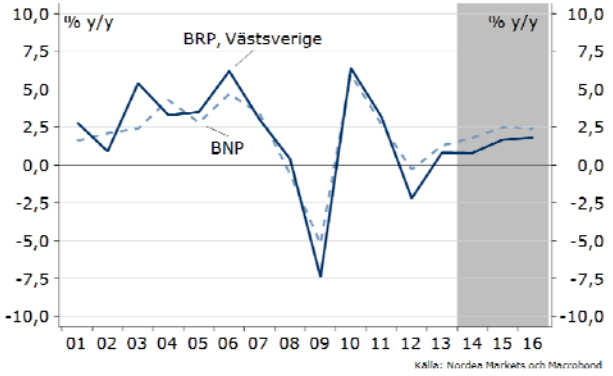
Industrin i Sverige blir alltmer specialiserad och koncentrerad till vissa regioner. Tillverkningsindustrin, och framför allt verkstadsindustrin, är starkt koncentrerad till Västsverige. De västsvenska företagen inom tillverkningsindustrin tycks vara nöjdare än i riket i genomsnitt. Trots dämpad efterfrågan från omvärlden är företagen optimistiska. Sannolikt som en följd av det lägre oljepriset, en kraftig nedgång i räntorna samt en svagare krona. Konjunkturinstitutets konfidensindikator för hela näringslivet i Västsverige ligger över sitt historiska snitt. Det får även stöd av Västsvenska Handelskammarens exportindex för Västsverige som visserligen har fallit tillbaka något men ligger på en fortsatt hygglig nivå.

Det kraftiga oljeprisfallet dämpar tillväxten i Norge, som är en viktig handelspartner för västsvenska företag. Vi tror dock att Norges bank stimulerar den norska ekonomin genom att sänka räntan under våren. Den norska kronan försvagades under slutet av 2014, vilket kan dämpa gränshandeln något.

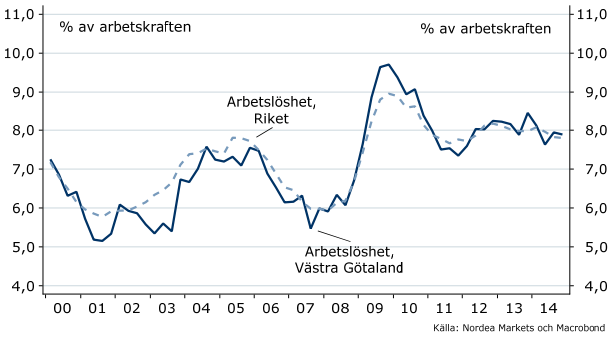
Nettoinflyttningen till regionen ökade påtagligt år 2013. Ökningen uppgick till 10 000 personer, vilket är hela 80 procent högre än året innan. Det handlar nästan bara om invandring. Bostadsbyggandet har däremot inte hängt med. Det ligger kvar på drygt 4 000 lägenheter per år.

Lena Sellgren
lena.sellgren@nordea.com +46 8 614 88 62

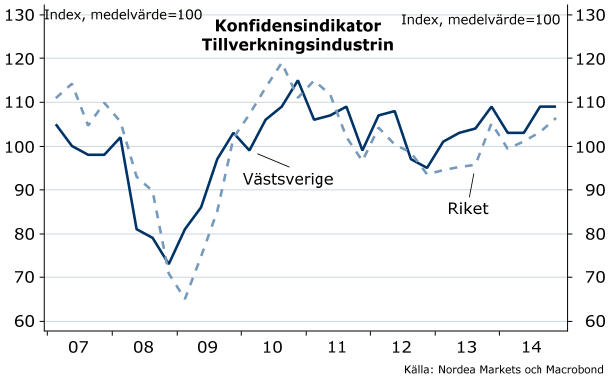
Tillväxten i Västsverige strax under riket

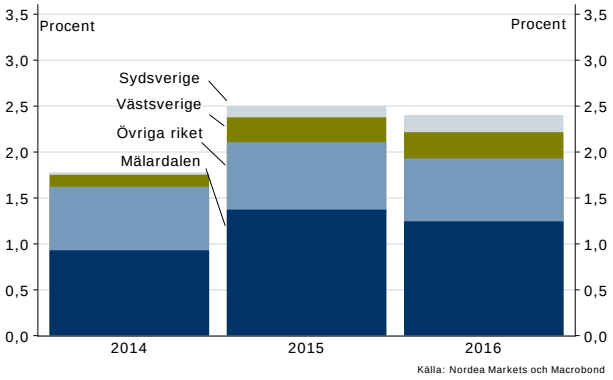
Arbetslösheten följer riket

Optimistiska företag i tillverkningsindustrin

Västsveriges bidrag till BNP ökar 2015-2016

Äntligen återhämtning

Svag efterfrågan från omvärlden och en förhållandevis stark krona har tyngt Övriga riket under flera år. I fjol vände det dock upp och BRP ökade med cirka 2 procent. Lägre räntor och mjuka signaler från Riksbanken ger industriföretagen en valutafördel och förbättrar investeringskalkylerna. Sysselsättningen har ökat överraskande snabbt och väntas fortsätta öka i god takt även i år. BRP-tillväxen blir drygt 2 procent per år 2015-2016, vilket är i linje med utvecklingen i riket.

Sammantaget har Övriga riket en större andel sysselsatta inom industrin och påverkas därför mer än andra regioner av den svaga efterfrågan från omvärlden. Trots att kronan har försvagats påtagligt tynger den tröga återhämtningen i euroområdet, som utgör 40 procent av den svenska exportmarknaden. Snabb tillväxt i USA och Storbritannien är dock ljuspunkter. Det lägre oljepriset bidrar också positivt. Vi räknar med en hygglig BRP-tillväxt, strax över 2 procent per år, under prognosperioden.

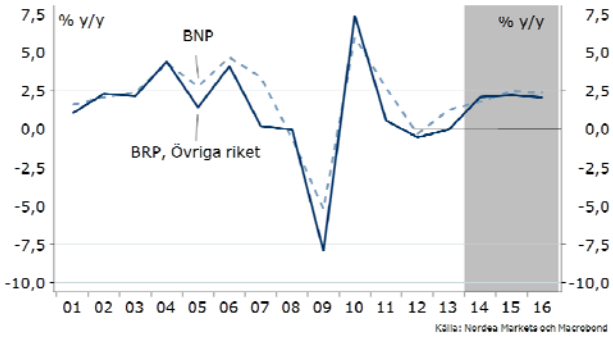
Övriga riket är en stor och splittrad region och utvecklingen skiljer sig åt mellan länen. I Norrlandslänen, med undantag av Gävleborgs län, ligger industriproduktionen åter på normala nivåer. Malmpriset har fallit till den lägsta nivån på 6 år, men i ett historiskt perspektiv är det fortfarande en hygglig nivå. Verkstadsindustrin i Småland återhämtar sig i god takt. Hallands län (som delvis hör till Västsverige) sticker ut med nästan lika snabb tillväxt som i Mälardalen och en sysselsättning som ökar i god takt.

Sysselsättningen ökade betydligt mer än väntat i Övriga riket i fjol. Framförallt ökade sysselsättningen i Norrlandslänen, med undantag av Gävleborgs län. Arbetskraftsutbudet har däremot stagnerat. Arbetslösheten faller långsamt och ligger på samma nivå som genomsnittet i riket. Framåtblickande arbetsmarknadsindikatorer, såsom anställningsplaner och lediga nya platser, har ökat något och antal varsel ligger på normala nivåer. Det talar för att sysselsättningen fortsätter att öka, men i långsammare takt. Nästa år väntas sysselsättningen stagnera. Arbetslösheten har efter finanskrisen följt utvecklingen i riket.

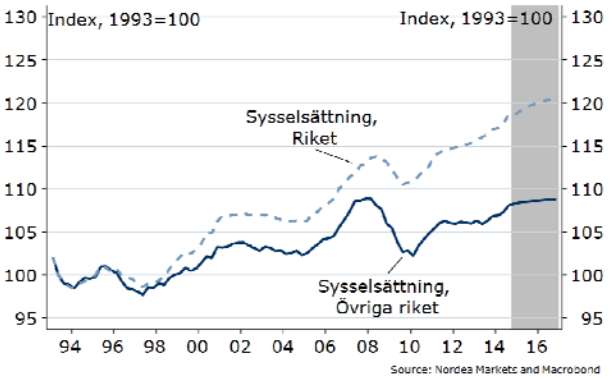
Konfidensindikatorn för tillverkningsindustrin i Övriga riket visar på ökad optimism.[3] Kronförsvagningen gör det möjligt att höja exportpriserna och förbättra lönsamheten, men bidrar sannolikt inte på kort sikt till högre exportvolymer. Lägre räntor och mjuka signaler från Riksbanken bidrar till att förbättra företagens investeringskalkyler.

Lena Sellgren
lena.sellgren@nordea.com +46 8 614 88 62

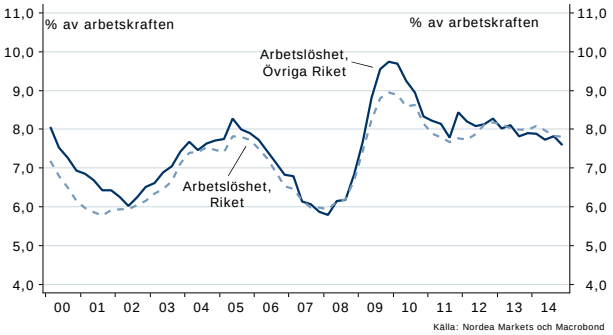
BRP-tillväxten på samma nivå som i riket

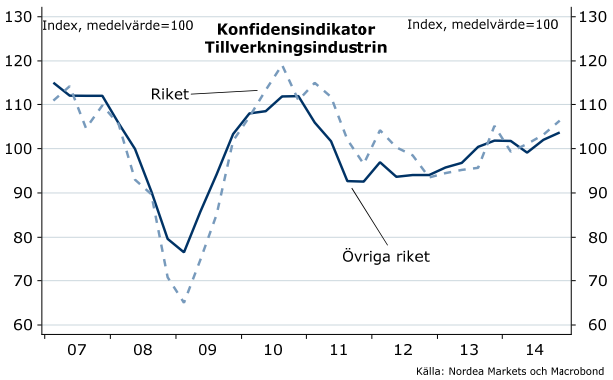
Svag återhämtning i sysselsättningen

Arbetslösheten i linje med riket

Optimistiska företag i tillverkningsindustrin

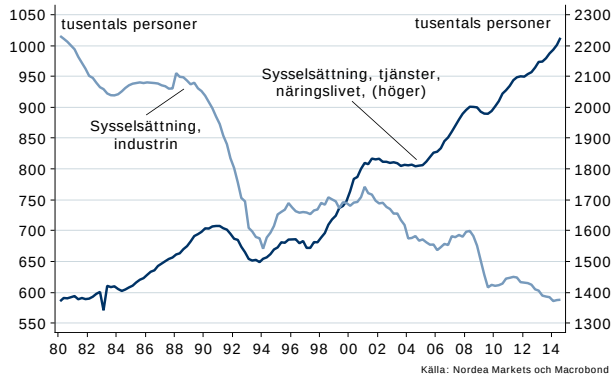
[3] Konfidensindikatorn för Övriga riket har beräknats genom att vikta Konjunkturinstitutets konfidensindikatorer för de regioner som ligger utanför storstadsregionerna.

Industrin lever vidare

- Industrin fortsätter att spela en viktig roll, men bidrar allt mindre till BNP
- Industriproduktionen specialiseras och koncentreras
  - *Verkstadsindustri i Västra Götaland och Småland*
  - *Råvaruproducerande norrlandslän klarar sig bra*
- De framtida jobben finns i tjänstesektorn
  - *Storstadslänen går före mot tjänstesamhället*
  - *Högst tjänsteintensitet i Stockholms län*

Den svenska näringslivsstrukturen är stadd i snabb omvandling. Globaliseringen och den ökade internationella konkurrensen har fått industrin att specialisera sig på vissa verkstadsprodukter samt malm, trä, massa och papper inom råvaruindustrin. Industrin är koncentrerad till vissa län. En stor del av verkstadsindustrin är lokaliserad till Västra Götaland och Småland medan råvaruindustrin framför allt återfinns i Norrbotten och längs norrlandskusten. Se vidare avsnittet ”*Definitioner*” för den regionala branschindelningen.

Trots att industriproduktionen mer än fördubblats sedan 1993 har dess andel av BNP minskat från 19 till drygt 16 procent.[4] Samtidigt har den privata tjänstesektorns bidrag till BNP ökat från 44 till drygt 50 procent. Utvecklingen på arbetsmarknaden är ännu mer markant.

Sysselsättningen inom industrin har minskat med 100 000 personer sedan 1993, vilket har inneburit att dess andel av landets totala sysselsättning sjunkit från 16,5 procent till 12,5 år 2013. Sysselsättningen i privat tjänstesektor har däremot ökat med 650 000 personer och svarar nu för 46 procent av den totala sysselsättningen mot 36 procent år 1993. Trenden indikerar tydligt att de framtida jobben finns i tjänstesektorn. Det är storstadsregionerna som leder vägen mot tjänstesamhället.

[4] Industriproduktionen definieras här som industrins förädlingsvärde i löpande priser värderat till baspris och jämförs med BNP i löpande priser värderat till baspris.

Industrisektorn spelar fortsatt en viktig roll

Ser man till de trender som finns i svensk ekonomi och drar ut dem ett par decennier skulle man kunna beskriva den tänkta utvecklingen på följande sätt. Industrin fortsätter att spela en viktig roll, men den kommer att utgöra en allt mindre del av den totala ekonomin. Även om industrins bidrag till BNP minskar, samtidigt som allt färre är sysselsatta inom industrin, kommer industriproduktionen att fortsätta öka. Den internationella konkurrensen medför att företagen specialiserar sig. De regioner där industrin idag har en stark ställning kommer sannolikt att befästa sina positioner, medan andra delar av landet kan få se en fortsatt avindustrialisering. Den snabba inflyttningen till storstadsregionerna och universitetsorterna är också ett led i tjänstesektorns expansion. Följden blir en tilltagande urbanisering med ökade krav på bostadsbyggande och förbättrad infrastruktur.

Var finns de framtida jobben och tillväxten?

Tillväxt och sysselsättning ökar snabbast i de län där tjänsteproduktionen utgör en dominerande andel av bruttoregionalprodukten, BRP, vilket framför allt är de tre storstadslänen. Även några län med stor tjänstesektor utanför storstadsregionerna har haft en stark positiv utveckling. Några av norrlandslänen gynnades också av gruvboomen för ett par år sedan.

Den totala tjänstesektorn, privat och offentlig, utgör idag 70 procent av BNP samtidigt som den svarar för 75 procent av den totala sysselsättningen i ekonomin. Om de olika branscherna i ekonomin utvecklas i samma takt som under de senaste två decennierna skulle tjänsterna om 20 år stå för omkring 75 procent av BNP och för närmare 80 procent av totala sysselsättningen. Att andelen inte växer snabbare beror på att alla sektorer i ekonomin antas öka i samma takt som tidigare, men tjänstesektorn växer betydligt snabbare än andra sektorer. Problem med tillväxten finns framför allt i de län som har drabbats av en krympande industrisektor samtidigt som de inte fått någon draghjälp av en växande tjänstesektor.

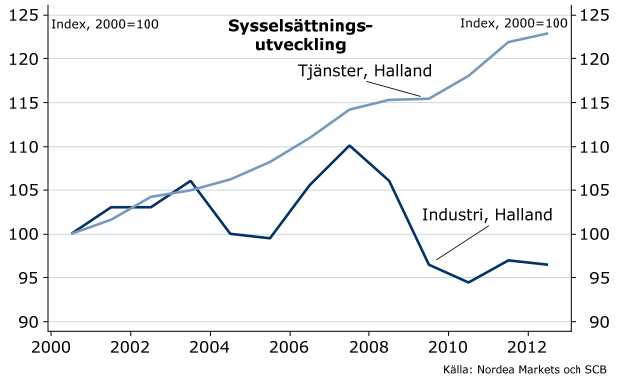
Här var tillväxten snabbast…

Den snabbaste tillväxten sedan 2000 noterades i Uppsala län. Där ökade BRP i löpande priser med 70 procent. Därefter följde Stockholm och Norrbotten med en ökning på 68 procent vardera. Även i Halland och Västerbotten steg BRP med över 60 procent. De tre storstadslänen Stockholm, Västra Götaland och Skåne bidrog tillsammans med 62 procent till den totala BNP-tillväxten i riket. Lägger man dessutom till de fyra snabbast växande länen utanför storstadslänen, Uppsala, Norrbotten, Halland och Västerbotten bidrog dessa sju län sammanlagt med tre fjärdedelar till ökningen av BNP. I de tre storstadslänen samt i Uppsala och Halland är det en expansiv tjänstesektor som förklarar utvecklingen, medan det i

Norrbotten och Västerbotten är en livaktig industrisektor som svarar för tillväxten och då framför allt råvaruindustrin. Det är troligt att dessa län kommer att stå för en stor del av tillväxten även framöver, även om råvaruindustrin för närvarande upplever en avmattning.

... och där kom också jobben

Det är knappast förvånande att länen med den starkaste tillväxten också svarar för den största ökningen av sysselsättningen. I Halland ökade sysselsättningen räknat i antal personer med 18 procent mellan 2000 och 2012 tätt följt av Uppsala med 16 procent och Stockholm med 12 procent. Även i Skåne, Västra Götaland och Västerbotten ökade sysselsättningen med tvåsiffriga tal. Därefter kom Norrbotten med en ökning på 6 procent. De senaste 12 åren har sysselsättningen i riket ökat med 327 000 personer, varav 256 000, eller 78 procent, skapades i de tre storstadslänen. Sammanlagt svarade de sju snabbväxande länen för inte mindre än 97 procent av den totala uppgången av sysselsättningen. Utmärkande för dessa län, med undantag för Västerbotten och Norrbotten, är att tjänstesektorn utgör en dominerande andel både av BRP och av sysselsättning.

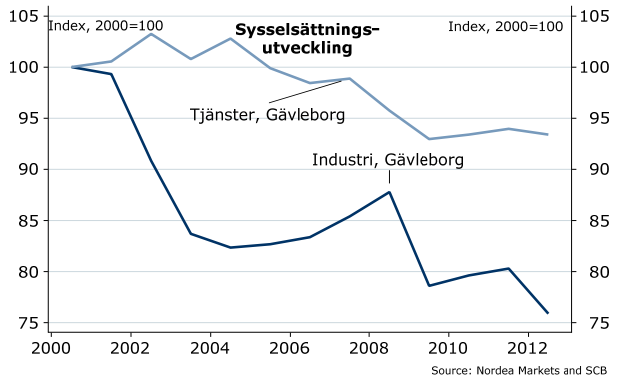

Här var tillväxten långsammare...

I Blekinge, Gävleborg och Kalmar län steg BRP i löpande priser bara med runt 30 procent mellan år 2000 och 2012 jämfört med 55 procent för riket i genomsnitt. BRP för Gotland och Jämtland ökade visserligen med cirka 40 procent, men gav det minsta bidraget till ökningen av BNP räknat i miljarder kronor. Av den totala tillväxten i riket mellan år 2000 och 2012 bidrog dessa fem län endast med knappt 5 procentenheter. Orsaken till detta är framför allt att industriproduktionen[5] i dessa län har minskat med tvåsiffriga tal samtidigt som produktionen i tjänstesektorn[6] har utvecklats betydligt långsammare än genomsnittet för riket.

... och då försvinner jobben

Dessa fem län har också den svagaste arbetsmarknaden. I Blekinge, Gävleborg och Kalmar minskade sysselsättningen med 4 procent, eller med cirka 13 000 personer, under åren 2000-2012 samtidigt som sysselsättningen stagnerade både i Gotlands och i Jämtlands län. Bakgrunden är att antalet anställda inom industrin minskade med cirka 20 000 personer i dessa fem län medan sysselsättningen i tjänstesektorn mer eller mindre stagnerade.

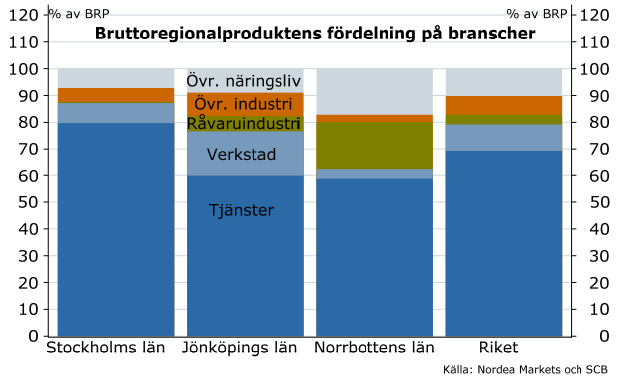

De framtida jobben kommer i tjänstesektorn

Även om industrin kommer att finns kvar och industriproduktionen ökar visar de senaste decenniernas trend tydligt att antalet jobb inom industrin kommer att fortsätta minska. De framtida arbetstillfällena skapas främst i tjänstesektorn. Vilka tjänstebranscher kommer då att behöva anställa? Ser man till utvecklingen hittills under 2000-talet och räknar med att den trenden fortsätter är det främst inom företagstjänster som expansionen sker. Sysselsättningen inom juridisk, ekonomisk och teknisk konsultverksamhet har ökat kraftigt liksom även administrativa tjänster och resetjänster. Detta är delvis en följd av att industrin, men även många tjänsteföretag, har outsourcat dessa tjänster. Vidare har det skett en kraftig ökning av sysselsättningen inom utbildning, vård och omsorg. Ett tredje område där sysselsättningen stigit är inom handel samt inom hotell och restaurangbranschen.

Sveriges näringspolitiska karta

Den svenska näringslivskartan har också fått ritas om.

Ovanstående graf illustrerar de olika branschernas betydelse för länets BRP. I Stockholms län ger tjänstesektorn det största bidraget till BRP. Jönköpings län är ett bra exempel på ett län där verkstadsindustrin har stor betydelse, medan Norrbotten är det län där råvaruindustrin har större betydelse än för något annat län.

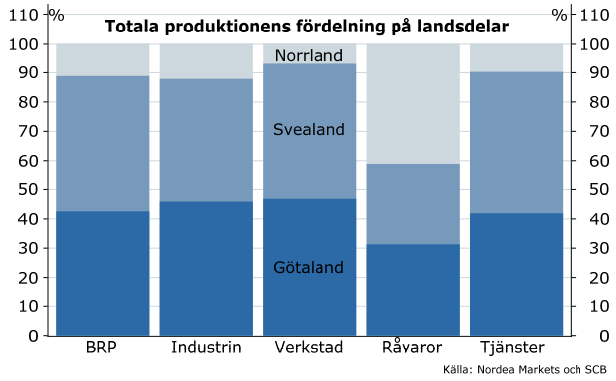
[5] Industriproduktionen definieras här som industrins förädlingsvärde i löpande priser.
[6] Tjänsteproduktionen definieras här som tjänstesektorns förädlingsvärde i löpande priser.

Den ökade konkurrensen har gjort att näringslivet har specialiserat sig på vissa verkstadsprodukter samt på malm, trävaror, massa och papper inom råvarubranscherna. Men näringslivet i Sverige är starkt uppdelat inte bara när det gäller branschproduktion utan också geografiskt.

Olika branscher är koncentrerade till vissa speciella regioner. Till exempel är en stor del av verkstadsindustrin lokaliserad till Västra Götaland och Småland. Större delen av råvaruindustrin ligger i Norrlands inland och längs norrlandskusten. Tjänstesektorn återfinns huvudsakligen i storstadsregionerna Stockholm, Västra Götaland och Skåne samt i de större universitetsorterna. Det gäller även en del mindre län där offentliga myndigheter står för en stor andel av BRP. Som exempel kan nämnas Gotland, Jämtland och Västerbotten. Det innebär att det svenska näringslivet är koncentrerat inte bara till speciella branscher och produkter utan även till vissa regioner.

Varje län har en unik näringslivsstruktur

Även om varje län har sin speciella branschstruktur förändras den över tiden. Både variationer i konjunkturen och strukturella förändringar påverkar strukturen. Grafen nedan visar totala produktionen i respektive bransch där länsdata har aggregerats till de olika landsdelarna.

Högkonjunkturer kan tillfälligt få delar av industrin att expandera, medan lågkonjunkturer påverkar industrin negativt kortsiktigt, men kan i värsta fall leda till mer långsiktiga effekter om industrier måste läggas ner. Många industritunga län har ännu inte återhämtat sig efter nedgången i samband med 1990-talskrisen. Strukturella förändringarna, som till exempel varaktigt vikande efterfrågan, får mer långsiktiga effekter. Här kan nämnas textilindustrin och varvsindustrin som praktiskt taget har försvunnit liksom svensk glasindustri i Småland som i stort sett upphört med sin verksamhet.

Hur fördelas BNP och sysselsättning mellan länen?

Var i landet återfinns produktion och sysselsättning? Vilka län bidrar mest till tillväxt och sysselsättning? Av landets totala BNP[7] i löpande priser bidrar de tre storstadslänen med nästan 60 procent år 2012. Enbart Stockholms län står för drygt 31 procent av landets totala BNP medan Västra Götaland och Skåne tillsammans bidrar med nära 28 procent. Dessa tre storstadslän svarar tillsammans för 55 procent av landets totala sysselsättning. Enbart i Stockholms län finns drygt en fjärdedel av alla arbetstillfällen i riket medan närmare 30 procent återfinns i Västra Götaland och Skåne. Det är dock inte förvånande att storstadslänen står för en så dominerande andel av BNP och sysselsättning med tanke på att en större del av befolkningen bor inom dessa områden.

Efter storstadslänen är det ett långt steg till övriga län. Östergötland, Uppsala och Jönköpings län är alla län med stora universitets- och högskoleorter. De bidrar vardera med mellan 3 och 4 procent till landets totala BNP. Sammantaget uppgår BRP i dessa län till drygt 10 procent av landet totala BNP. När det gäller sysselsättningen är det mellan 3,5 och 4,5 procent av alla sysselsatta som arbetar i respektive län, vilket innebär att de sammanlagt står för 11,5 procent av landets totala sysselsättning.

Storstadsregionerna gynnas av tjänstebranscherna

Tjänstesektorn är helt dominerande i Stockholms län. Tjänsteproduktionen bidrog med cirka 80 procent till den totala bruttoregionalprodukten år 2012. Ser man till sysselsättningen är det inte mindre än 86 procent av alla som är sysselsatta i Stockholms län som arbetar inom tjänstesektorn. Även i Skåne, Uppsala och Västra Götaland bidrar tjänstesektorn med över 70 procent till BRP. Tjänstesektorn är ännu mer dominerande när det gäller sysselsättningen. I dessa län är mellan 75 och 85 procent av alla sysselsatta engagerade i tjänstesektorn.

Även andra län med stora universitets- och högskoleorter har en omfattande tjänstesektor, exempelvis Jönköpings län och Östergötland.

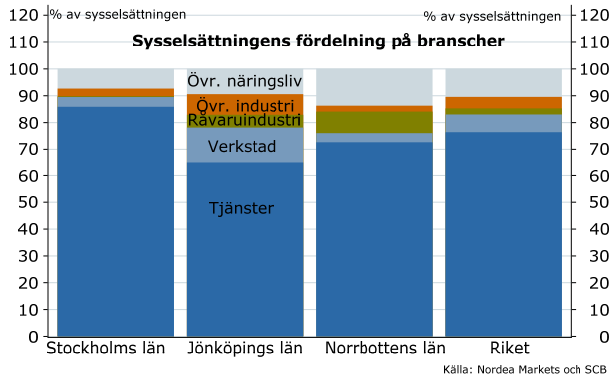
Verkstadsindustrin väger tungt i Västra Götaland

År 2012 bidrog verkstadsindustrin med knappt 9 procent till totala BNP och svarade för 6,5 procent av den totala sysselsättningen. Verkstadsindustrin är till stor del koncentrerad till Västra Götaland som står för drygt 20 procent av verkstadsindustrins totala produktion. Var fjärde person som arbetar i verkstadsindustrin återfinns i Västra Götaland. Stockholms län svarar för drygt 26 procent av verkstadsindustrins produktion, men sysselsätter bara drygt 14 procent av alla verkstadsarbetare. Även Skåne har en stor verkstadsindustri.

Utanför de tre storstadslänen är det främst Jönköping, Östergötland och Västmanland som har en mer omfattande verkstadsindustri. Sammantaget står dessa tre län för cirka 17 procent av den totala verkstadsproduktionen i riket och för nära 20 procent av verkstadsindustrins sysselsättning. Jönköping svarade ensamt för 7,5 procent av den totala sysselsättningen i verkstadsindustrin år 2012, medan Östergötland och Västmanland stod för 6,5 procent respektive knappt 6 procent.

[7] Beräkningarna baseras på data för år 2012

Grafen nedan visar hur sysselsättningen i tre olika län fördelas på branscher. I Stockholms län är de flesta sysselsatta i tjänstesektorn. I Jönköpings län arbetar 17 procent av alla sysselsatta i verkstadsindustrin, medan drygt 8 procent av alla sysselsatta i Norrbotten arbetar i råvaruindustrin.

Verkstadsindustrin kan visserligen fortsätta att expandera, men genom ökad internationell konkurrens blir produktionen alltmer specialiserad. Det innebär sannolikt att län där verkstadsproduktionen utgör ett dominerande inslag i näringslivet kommer att kunna hävda sig även framöver, medan det finns risk att övriga län i allt mindre utsträckning kommer att bidra till den totala verkstadsproduktionen.

Den totala sysselsättningen inom industrin fortsätter att minska trendmässigt på grund av rationaliseringar, fortsatt automatisering och outsourcing. Nedgången väntas ske snabbare i de län som avindustrialiseras. Industrisysselsättningen koncentreras till ett fåtal län som specialiserat sig på vissa verkstadsprodukter såsom Västra Götaland och några av smålandslänen, framför allt då Jönköpings och Kronobergs län.

Råvarorna har stor betydelse för norrlandslänen

De fem norrlandslänen står för 11 procent av landets BNP och för nära 12 procent av den totala sysselsättningen. Norrbotten ensamt står för knappt 3 procent av totala BNP och 2,5 procent av sysselsättningen i landet. Norrlandslänen bidrar vardera med mellan 2 och 3 procent till både BNP och sysselsättning i riket.

Norrbotten och Västerbotten tillhör den grupp län som hade den snabbaste tillväxten i riket mellan år 2000 och 2012. BRP i Norrbotten ökade med 68 procent i löpande priser, vilket endast överträffas av Uppsala län med sina 70 procent. I Västerbotten ökade BRP med imponerande 60 procent, vilket gör det till det femte snabbast växande länet i landet. Orsaken till den snabba tillväxten står att finna i den snabbt växande råvaruindustrin. Råvaruboomen för ett par år sedan, inte minst till följd av den ökade efterfrågan från Kina, hjälpte till att lyfta produktionen i råvaruindustrin. Råvaruproduktionen i Norrbotten ökade i löpande priser med oöverträffade 189 procent mellan åren 2000 och 2012. I Västerbotten var ökningen av råvaruproduktionen 88 procent under denna period. Det kan jämföras med genomsnittet i riket på 11 procent. Därefter har det skett en nedgång av råvaruproduktionen.

Expansionen av råvaruindustrin har också haft betydelse för sysselsättningen. Under den här perioden ökade sysselsättningen med 10 procent i Västernorrland, motsvarande 11 000 personer, och med 6 procent i Norrbotten, eller 7 000 personer. Uppgången av sysselsättningen skedde nästan uteslutande i tjänstesektorn och i byggsektor som sammanlagt svarade för 15 000 av de nya jobben. Däremot var ökningen inom råvaruindustrin relativt marginell.

Råvaruindustrierna, det vill säga gruvindustrin, trävaruindustrin samt massa- och pappersindustrin, kommer sannolikt att klara sig bra även i framtiden. Deras produkter väntas bli efterfrågade även framöver, men råvaruindustrin kommer att betyda allt mindre för den totala svenska ekonomin.

Den framtida näringslivsstrukturen i Sverige

Om nuvarande trender fortsätter kommer tjänstesektorn att expandera ytterligare och utgöra en allt större del av den svenska ekonomin. Men Sverige har också en livskraftig industri som fortsätter att leva vidare. Verkstadsindustrin kommer att specialisera sig på färre produkter i ett fåtal branscher och koncentrera produktionen till vissa län. Råvaruindustrin ligger i de regioner där råvarorna finns och lär sannolikt fortsätta att klara sig bra, även om efterfrågan varierar i takt med konjunkturen.

Det innebär att det dröjer länge, om det ens sker någonsin, innan vi når det fullständiga tjänstesamhället där alla är sysselsatta med att utföra tjänster. Dessutom är tjänstesektorn till stor del beroende av industrin för sin expansion, eftersom industrin har outsourcat vissa tjänster. Det framgår också av den senaste tidens utveckling att det främst är företagstjänster samt transport- och kommunikationstjänster som ökat mest. Även om vi inte uppnår det fullständiga tjänstesamhället kommer storstadsregionerna och de större universitets- och högskoleorterna att alltmer närma sig den typen av samhälle.

Framtiden innebär en branschvis specialisering och en koncentration geografiskt som kommer att gynna vissa regioner och vara mindre positiv för andra län. Det medför att arbetskraften kommer att flytta till de mer expansiva regionerna. Det leder till fortsatt snabb urbanisering med krav på ökat bostadsbyggande och förbättrad infrastruktur. För att dämpa utflyttningen från de regioner som hotas av avfolkning – och därmed minska trycket på de expansiva regionerna – behövs det ökade insatser även i dessa regioner.

Bengt Roström
bengt.rostrom@nordea.com +46 8 614 83 78

Utvecklingen i de olika regionerna

	BRP (fasta priser) Genomsnittlig årlig procentuell förändring 2000-2013	Antal syselsatta Genomsnittlig årlig procentuell förändring 2000-2013	Befolkning Genomsnittlig årlig procentuell förändring 2000-2013	Lönesumma Genomsnittlig årlig procentuell förändring 2005-2013
Mälardalen	**2,7**	**1,0**	**1,1**	**4,9**
Stockholms län	3,0	1,0	1,3	5,0
Uppsala län	2,4	1,2	0,8	4,7
Södermanland	1,6	0,1	0,5	3,8
Västmanland	0,8	0,4	0,4	4,0
Västsverige	**2,0**	**0,8**	**0,7**	**4,1**
Sydsverige	**1,7**	**0,9**	**0,9**	**4,5**
Övriga riket	**1,2**	**0,3**	**0,0**	**3,8**
Norrbotten	0,8	0,6	-0,3	4,7
Västerbotten	1,6	0,8	0,1	4,2
Västernorrland	0,8	-0,2	-0,2	3,2
Jämtland	1,2	0,1	-0,3	3,6
Jönköpings län	1,0	0,3	0,3	3,6
Kronobergs län	1,7	0,3	0,4	3,5
Kalmar län	0,6	-0,3	-0,1	3,5
Gävleborgs län	0,6	-0,3	-0,1	3,6
Värmland	0,9	0,0	-0,1	3,4
Dalarna	0,8	0,3	-0,1	3,5
Östergötland	1,7	0,3	0,4	4,3
Örebro	1,6	0,2	0,3	3,8
Halland	2,3	1,3	0,8	4,7
Blekinge	0,7	-0,2	0,1	3,1
Gotland	1,1	0,1	0,0	3,6
Totalt, län	**1,9**	**0,6**	**0,6**	**4,3**

Källa: Nordea Markets och SCB

Branschernas andel av respektive läns BRP

	Industrin* Procent av BRP i löpande priser 2012	Verkstadsindustrin Procent av BRP i löpande priser 2012	Råvaruindustrin Procent av BRP i löpande priser 2012	**Tjänster**** Procent av BRP i löpande priser 2012
Västmanland	28,3	20,0	3,2	61,8
Norrbotten	27,4	3,0	21,8	56,1
Örebro	26,8	16,5	4,8	63,2
Jönköpings län	26,7	14,1	4,9	64,0
Södermanland	26,4	13,7	2,3	63,6
Kronobergs län	25,4	16,1	3,0	64,7
Gävleborgs län	23,0	6,8	13,5	62,8
Blekinge	22,9	14,6	1,9	67,3
Östergötland	22,1	15,6	2,9	68,1
Västra Götaland	21,1	11,3	1,4	70,5
Värmland	21,0	9,0	8,7	62,8
Dalarna	20,9	9,0	8,8	64,7
Kalmar län	20,2	10,4	4,1	62,3
Västerbotten	17,1	7,7	6,1	64,5
Västernorrland	15,6	6,1	5,8	67,7
Uppsala län	15,1	4,3	1,0	71,4
Halland	14,5	4,6	3,4	69,0
Skåne	13,6	4,2	1,6	75,4
Stockholms län	13,1	7,5	0,4	79,6
Gotland	8,8	1,0	0,4	77,6
Jämtland	7,5	3,6	1,5	67,5
Totalt, län	**17,9**	**8,9**	**3,0**	**71,6**

** Industrin inkluderar även övrig industri*

*** Tjänster inkluderar både privat och offentlig sektor*

Källa: Nordea Markets och SCB

Branschernas andel av respektive läns sysselsättning

	Industrin* Procent av länets sysselsättning 2012	Verkstadsindustrin Procent av länets sysselsättning 2012	Råvaruindustrin Procent av länets sysselsättning 2012	**Tjänster**** Procent av länets sysselsättning 2012
Jönköpings län	25,5	13,0	4,8	65,0
Västmanland	21,7	15,4	2,6	68,2
Kronobergs län	21,5	12,7	3,0	67,5
Kalmar län	19,7	8,8	5,3	65,7
Gävleborgs län	18,3	6,3	9,3	68,3
Blekinge	18,3	13,0	1,5	69,1
Dalarna	17,4	7,0	7,5	69,1
Örebro	17,1	9,0	2,7	72,8
Södermanland	16,6	9,6	3,0	71,6
Östergötland	16,3	10,1	2,4	73,2
Västra Götaland	16,1	9,2	1,1	74,6
Värmland	16,1	7,6	5,8	71,7
Halland	13,9	4,9	2,5	71,6
Norrbotten	13,7	3,4	8,1	72,5
Västerbotten	13,6	6,1	4,4	73,3
Västernorrland	12,9	5,4	4,5	74,2
Skåne	11,1	3,7	1,2	77,6
Gotland	8,6	1,0	1,7	74,9
Uppsala län	8,1	3,1	1,0	79,2
Jämtland	7,1	3,1	1,4	76,9
Stockholms län	6,8	3,6	0,3	85,8
Totalt, län	**13,2**	**6,6**	**2,3**	**76,3**

** Industrin inkluderar även övrig industri*

*** Tjänster inkluderar både privat och offentlig sektor*

Källa: Nordea Markets och SCB

Länens andel av respektive branschs förädlingsvärde

	BRP* **	**Industrin***	Verkstadsindustrin	Råvaruindustrin	**Tjänster****
	Procent av rikets förädlingsvärde	Procent av branschens förädlingsvärde	Procent av branschens förädlingsvärde	Procent av branschens förädlingsvärde	Procent av branschens förädlingsvärde
	2012	2012	2012	2012	2012
Stockholms län	31,1	22,7	26,2	3,8	34,5
Västra Götaland	16,3	19,2	20,7	7,8	16,0
Skåne	11,2	8,5	5,4	6,1	11,8
Östergötland	4,0	4,9	7,0	3,9	3,8
Uppsala län	3,3	2,8	1,6	1,1	3,3
Jönköpings län	3,1	4,6	4,9	5,2	2,8
Norrbotten	2,8	4,3	0,9	20,5	2,2
Örebro	2,7	4,0	4,9	4,3	2,3
Halland	2,6	2,1	1,3	3,0	2,5
Dalarna	2,5	2,9	2,5	7,4	2,3
Västerbotten	2,4	2,3	2,1	4,7	2,2
Västmanland	2,3	3,6	5,1	2,4	2,0
Gävleborgs län	2,3	3,0	1,8	10,7	2,1
Södermanland	2,3	3,4	3,6	1,8	2,0
Värmland	2,3	2,7	2,3	6,7	2,0
Västernorrland	2,3	2,0	1,6	4,6	2,2
Kalmar län	1,9	2,2	2,2	2,7	1,7
Kronobergs län	1,8	2,5	3,2	1,8	1,6
Blekinge	1,2	1,6	2,1	0,8	1,2
Jämtland	1,1	0,5	0,5	0,6	1,0
Gotland	0,5	0,2	0,1	0,1	0,5
Totalt, län	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

** Industrin inkluderar även övrig industri*

*** Tjänster inkluderar både privat och offentlig sektor*

**** BRP omfattar industri, tjänster och övrigt näringsliv*

Källa: Nordea Markets och SCB

Länens andel av respektive branschs sysselsättning

	BRP* **	**Industrin***	Verkstadsindustrin	Råvaruindustrin	**Tjänster****
	Procent av rikets sysselsättning 2012	Procent av branschens sysselsättning 2012	Procent av branschens sysselsättning 2012	Procent av branschens sysselsättning 2012	Procent av branschens sysselsättning 2012
Stockholms län	25,6	13,1	14,2	3,3	28,8
Västra Götaland	17,0	20,6	23,7	8,3	16,6
Skåne	12,3	10,4	6,9	6,6	12,6
Östergötland	4,3	5,3	6,6	4,5	4,1
Jönköpings län	3,7	7,1	7,3	7,8	3,1
Uppsala län	3,4	2,1	1,6	1,4	3,5
Halland	3,0	3,1	2,2	3,3	2,8
Örebro	2,8	3,6	3,9	3,3	2,7
Dalarna	2,7	3,5	2,9	8,9	2,4
Västerbotten	2,7	2,8	2,5	5,3	2,6
Norrbotten	2,6	2,7	1,3	9,2	2,4
Gävleborgs län	2,6	3,6	2,5	10,8	2,4
Västmanland	2,5	4,1	5,8	2,9	2,2
Värmland	2,5	3,0	2,8	6,3	2,3
Södermanland	2,4	3,0	3,5	3,2	2,3
Västernorrland	2,4	2,4	2,0	4,8	2,4
Kalmar län	2,2	3,3	2,9	5,2	1,9
Kronobergs län	2,0	3,2	3,8	2,6	1,7
Blekinge	1,5	2,0	2,9	1,0	1,3
Jämtland	1,2	0,7	0,6	0,8	1,3
Gotland	0,6	0,4	0,1	0,5	0,6
Totalt, län	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

** Industrin inkluderar även övrig industri*

*** Tjänster inkluderar både privat och offentlig sektor*

**** BRP omfattar industri, tjänster och övrigt näringsliv*

Källa: Nordea Markets och SCB

Utvecklingen av branschproduktionen i respektive län

	BRP* **	**Industrin***	Verkstadsindustrin	Råvaruindustrin	**Tjänster****
	Procentuell utveckling av BRP 2000-2012	Procentuell utveckling av BRP 2000-2012	Procentuell utveckling av BRP 2000-2012	Procentuell utveckling av BRP 2000-2012	Procentuell utveckling av BRP 2000-2012
Uppsala län	70	19	27	-50	83
Stockholms län	68	52	65	9	66
Norrbotten	68	141	42	189	46
Halland	67	6	19	-28	82
Västerbotten	60	61	68	88	51
Örebro	57	49	104	31	63
Södermanland	56	48	31	-33	59
Östergötland	53	16	28	-19	68
Skåne	52	-8	-7	-11	70
Kronobergs län	52	38	57	11	59
Västra Götaland	50	6	-12	11	68
Jämtland	45	-14	-25	-1	44
Dalarna	43	18	53	-3	54
Jönköpings län	41	6	4	18	64
Gotland	41	-35	-88	-45	53
Västmanland	40	21	31	-10	47
Värmland	38	22	38	22	44
Västernorrland	38	-11	30	-36	50
Kalmar län	34	-13	-13	-39	51
Gävleborgs län	30	-11	-37	10	49
Blekinge	21	-19	-11	-62	49
Totalt, län	**55**	**19**	**19**	**11**	**64**

** Industrin inkluderar även övrig industri*

*** Tjänster inkluderar både privat och offentlig sektor*

**** BRP omfattar industri, tjänster och övrigt näringsliv*

Källa: Nordea Markets och SCB

Utvecklingen av sysselsättningen i respektive län

	BRP* Procentuell utveckling av sysselsättning 2000-2012	**Industrin**** Procentuell utveckling av sysselsättning 2000-2012	Verkstadsindustrin Procentuell utveckling av sysselsättning 2000-2012	Råvaruindustrin Procentuell utveckling av sysselsättning 2000-2012	**Tjänster***** Procentuell utveckling av sysselsättning 2000-2012
Halland	18	-4	10	-17	23
Uppsala län	16	-11	-21	-17	20
Stockholms län	12	-21	-16	-48	13
Skåne	10	-27	-23	-27	17
Västerbotten	10	-11	-19	10	8
Västra Götaland	10	-17	-15	-34	17
Norrbotten	6	5	25	4	1
Dalarna	5	-6	-5	-3	4
Kronobergs län	4	-7	1	-21	7
Västmanland	4	-6	9	3	7
Jönköpings län	3	-15	-19	-13	11
Örebro	3	-21	-21	-22	10
Östergötland	3	-25	-27	-22	12
Jämtland	2	-16	-5	-27	3
Södermanland	1	-26	-34	-13	7
Gotland	0	-26	-81	25	10
Värmland	-1	-17	-16	-14	-1
Västernorrland	-3	-15	9	-31	-3
Blekinge	-4	-22	-10	-38	0
Gävleborgs län	-4	-24	-39	-16	-7
Kalmar län	-4	-25	-33	-17	4
Totalt, län	**8**	**-18**	**-17**	**-18**	**11**

** Industrin inkluderar även övrig industri*

*** Tjänster inkluderar både privat och offentlig sektor*

**** BRP omfattar industri, tjänster och övrigt näringsliv*

Källa: Nordea Markets och SCB

Definitioner

Regionindelning och förklaring

Statistiska Centralbyrån (SCB) har anpassat redovisningen av de regionala räkenskaperna till det nya regelverket ENS 2010. Störst påverkan på estimaten för bruttonationalprodukten (BNP) och bruttoregionalprodukten (BRP) har ändringen som innebär att utgifter för forskning och utveckling ska redovisas som investeringar istället för insatsförbrukning. Uppgifter enligt ENS 2010 redovisas på länsnivå för åren 2000–2013 medan uppgifter på kommunnivå endast finns för åren 2012 och 2013. De uppgifter som redovisas för 2013 är preliminära och kan komma att revideras i samband med de definitiva beräkningarna nästa år.

Den indelning som vi huvudsakligen använder grupperar landets län i fyra större områden; storstadsregionerna Mälardalen, Sydsverige, Västsverige samt resten, benämnt Övriga riket. Till följd av att det inte finns längre tidsserier på kommunnivå är det inte möjligt att avgränsa storstadsregionerna till områden med stor pendling, det vill säga aggregera så kallade lokala arbetsmarknader. Det innebär att vi har ändrat avgränsningarna av de fyra regioner som vi studerar. Den största skillnaden är Västsverige där kommunerna Kungsbacka, Varberg och Falkenberg i Halland inte längre ingår. De beräkningar för de fyra regionerna som redovisas i denna rapport är därför inte direkt jämförbara med de som redovisas i tidigare regionalrapporter.

- Mälardalen ska ses som ett utvidgat Storstockholm som omfattar Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län och Västmanlands län.
- Sydsverige omfattar Skåne län.
- Västsverige omfattar Västra Götalands län.
- Övriga riket är en heterogen ”region” med allt från universitetsorter som t ex Umeå, Linköping och Örebro till Gnosjöbältet i Småland och skogslänen i Svealand och Norrland.

Den regionala statistik som presenteras är baserade på olika källor. För åren 2000–2013 har vi utgått från SCB:s nationalräkenskapsuppgifter över bruttoregionprodukten (BRP) i löpande priser och sysselsättning i landets samtliga län. BRP för regionerna har räknats om till fasta priser med SCB:s deflatorer sammanvägda utifrån län. För 2013 har vi använt deflatorn för riket för samtliga län. Länsvis sysselsättningsdata enligt SCB:s Arbetskraftsundersökning (AKU) och Konjunkturinstitutets regionala barometrar finns i skrivande stund fram till och med fjärde kvartalet 2014.

De regionala bedömningarna för 2014–2016 baseras på en uppdaterad konjunkturprognos från den 3 december 2014. Metodiken är ”top-down” och den regionala fördelningen måste betraktas som ett scenario snarare än en prognos. De historiska mönstren för sysselsättningen, lönesumman och produktivitet har bildat underlag för bedömningarna av utvecklingen av BRP i de olika regionerna.

Regional branschindelning

I regionalräkenskaperna finns beräkningar av varje läns bruttoregionalprodukt i löpande priser fördelad på ett antal branscher för åren 2000 - 2012. Industrin finns redovisad på tre sektorer: råvaruindustri, verkstadsindustri och övrig industri. Därutöver finns tjänstesektorn som i sin tur är uppdelad på näringslivet och offentliga myndigheter. Övriga branscher som redovisas är jordbruk, skogsbruk, fiske, energi samt byggverksamhet. Det innebär att råvaruindustrin och verkstadsindustrin inte summerar till totala industrin, eftersom även övrig industri räknas in i industrin. På samma sätt summerar inte industrin och tjänstesektorn till hela ekonomin, eftersom jordbruk, skogsbruk, fiske, energi samt byggverksamhet ingår i hela ekonomin.

Nordea Economic Research Sverige

Annika Winsth, Chief Economist Sweden
annika.winsth@nordea.com, tel. +46 8 614 86 08

Torbjörn Isaksson, Chief Analyst
torbjorn.isaksson@nordea.com, tel. +46 8 614 88 59

Andreas Wallström, Chief Analyst
andreas.wallstrom@nordea.com, +46 8 534 910 88

Lena Sellgren, Chief Analyst
lena.sellgren@nordea.com, tel. +46 8 614 88 62

Bengt Roström, Senior Analyst
bengt.rostrom@nordea.com, tel. +46 8 614 83 78

Sofie Andersson, Assistant Analyst
sofie.b.andersson@nordea.com, tel. +46 8 614 80 03

Jesper Lundström, Assistant Analyst
jesper.lundstrom@nordea.com, tel. +46 8 614 80 03

Nordea Markets is the name of the Markets departments of Nordea Bank Norge ASA, Nordea Bank AB (publ), Nordea Bank Finland Plc and Nordea Bank Danmark A/S.

The information provided herein is intended for background information only and for the sole use of the intended recipient. The views and other information provided herein are the current views of Nordea Markets as of the date of this document and are subject to change without notice. This notice is not an exhaustive description of the described product or the risks related to it, and it should not be relied on as such, nor is it a substitute for the judgement of the recipient.

The information provided herein is not intended to constitute and does not constitute investment advice nor is the information intended as an offer or solicitation for the purchase or sale of any financial instrument. The information contained herein has no regard to the specific investment objectives, the financial situation or particular needs of any particular recipient. Relevant and specific professional advice should always be obtained before making any investment or credit decision. It is important to note that past performance is not indicative of future results.

Nordea Markets is not and does not purport to be an adviser as to legal, taxation, accounting or regulatory matters in any jurisdiction.

This document may not be reproduced, distributed or published for any purpose without the prior written consent from Nordea Markets.

Nordea, Markets Division

Nordea Bank Norge ASA
17 Middelthuns gt.
PO Box 1166 Sentrum
N-0107 Oslo
+47 2248 5000

Nordea AB (publ)
10 Hamngatan
SE-105 71 Stockholm
+46 8 614 7000

Nordea Bank Finland Plc
Aleksis Kiven katu 9, Helsinki
FIN-00020 Nordea
+358 9 1651

Nordea Bank Danmark A/S
3 Strandgade
PO Box 850
DK-0900 Copenhagen C
+45 3333 3333